

PRO Varberg 80 år 1943 – 2023

PRO
VARBERG

När uppfanns pensionären?

Det finns ett otal sätt att titulera en pensionär. Mest beroende på hur pensionsvillkoren förändras. Och eftersom vardagspråk och myndighetstexter hela tiden utvecklas gäller det att hänga med. Senaste tillskottet är jobbonär. Med det menas ju att pensionären i fråga har både pension och förvärvsinkomst. Så är det för en kvarts miljon pensionärer, motsvarande 16 procent av alla.

Begreppet har fått snabb spridning trots att det är relativt nytt. Det fanns med i den så kallade Nyordlistan så sent som 2021.

Möjligen kan intresset för extrajobb efter pensioneringen ibland bero på usel ekonomi. Denna utsatta grupp går till vardags under namnet Fattigpensionärer, ett ord som lanserades först 1987 och gäller "pensionär med inkomster som knappast räcker till skälig levnadsnivå".

Men fattigpensionärer fanns förstås långt före 1987. Sannolikt var det förhållandet starkt bidragande till att PRO i Varberg bildades 1943. Det krävdes en organiserad medborgaropinion för bättre pensioner.

Betecknande är en studie från samma år som visade att 17 procent av pensionärerna tvingades till understöd från fattigvården, 7 procent på landsbygden och hela 40 procent i Göteborg.

Situationen ledde till flera pensionsreformer de kommande åren och 1948 infördes Folkpensionen. Och plötsligt kallades pensionärer i folkmun för folkpensionärer.

Så är det kanske till viss del även numera trots att begreppet formellt inte längre finns. Folkpension heter i stället garantipension. Men vad jag vet talas det inte om garantipensionärer.

På samma sätt har man städat bort förtidspension och sjukpension ur lagtexterna. Sedan flera år är de korrekta benämningarna aktivitets- och sjukersättning, men det har kanske inte slagit igenom helt hos allmänheten

Ett begrepp som däremot försvunnit är konstpensionär. Det användes fordom för personer som erhöll konststipendier och hade, vad jag förstår, inget direkt samband med vanlig pension.

Många pensionärsord finns det alltså, men frågan är då varifrån namnet pensionär kommer, när "uppfanns" det?

Ordet uppges vara belagt, alltså känt, sedan 1710 men då i bemärkelsen understödstagare eller stipendiat av olika slag. Men hur mycket det användes vid den tiden är både mig och ordböckerna obekant.

Begreppet pension var däremot etablerat redan då – åtminstone hos de som stod överheten nära.

Svenske kungens skyddskår, drabanterna, fick från 1702 på sin ålders höst som "gamle och bräcklige sin förra lön, såsom pension, till dödodag". 1778 fick också högre statliga ämbetsmän pension vid 70 års ålder i form av full arbetsfri lön livet ut.

Pension har samtidigt haft en rad andra betydelser genom århundradena. Skola, internat, avgift, underhåll bland annat. Pensionat är en variant vi alla känner till. Det finns också ett uttryck, stå i pension, som innebär att något står oanvänt.

Avledningen av ordet pension till pensionär blev på allvar formaliserat och mer allmänt i offentliga sammanhang först i början av 1900-talet i samband med genomförandet av allmän ålderspension 1914.

Det behövdes ett särskilt begrepp för att beskriva medborgare som skulle få pension och pensionsmottagare ansågs nog för trist och krångligt i vardagligt tal. Man lånade och försvenskade därför det franska ordet pensionnaire. Det betyder pensionär på franska men i nutida franskan benämns pensionär av okänd anledning i stället retraité eller retraiteé.

Pensionär är alltså sedan länge vedertaget, alla vet att det betyder en person som av åldersskäl slutat arbeta och i stället lever på pension. Ja, undantaget jobbonärer då.

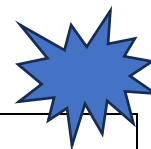
Men det finns andra sätt att benämna en sådan icke arbetande äldre person: grå panter, senior, nestor, veteran, oldtimer är moderna exempel liksom det mer slängigt nonchalanta panschis. Några renodlade feminina beteckningar är däremot svåra att hitta, det enda jag kommer på är pantertanter (från en amerikansk tv-serie).

Sedan kompliceras namngivningen förstås av att pensionär faktiskt även används som enbart beteckning på en äldre person. "Han är pensionär" kan alltså betyda att denne uppfattas som pensionsmässig, inte att han de facto uppbär ålderspension.

Jag kontaktade för säkerhets skull expertisen i Språkrådet och fick medhåll i min slutsats: "Den här typen av betydelseglidning är vanlig i språk. Här kan den säkert också förstärkas av att vi ogärna vill tala om någon som gammal och väljer en omskrivning som erbjuds just av ordet pensionär". Ett annan snäll omskrivning för pensionär är förresten dagledig. Men det krockar förstås med ett gammalt talesätt:

"Problemet med att vara pensionär är att du aldrig kan ta ledigt".

Kenth Andreasson

Ordförande		Kassör		Sekreterare	
Herman Olsson	1943 - 1947	John Lövkvist	1943 - 1950	Nils Johansson	1943 - 1946
Karl Åsen	1947 - 1951	Per E Renström	1951 - 1958	Anna Bartholdsson	1947 - 1954
J.B. Johansson	1951 - 1959	Ragnar Phil	1959	Algot Hultin	1955 - 1967
Konrad Bremer	1960 - 1967	Per E Renström	1960	Karl Berntsson	1968 - 1969
Agnes Eriksson	1968 - 1979	Axel Johansson	1961 - 1962	Erik Ferm	1970
Arne Berntsson	1980	Bror Ryding	1963 - 1968	Harry Holmen	1971 - 1974
Enar Andersson	1981 - 1982	Erik Björkkvist	1969	Nils Olsson	1975 - 1979
Agnes Eriksson	1983	Carl Eriksson	1970 - 1976	Astrid Ryberg	1980
Nils Carlsson	1984 - 1994	John Andersson	1977 - 1980	Göran Johansson	1981 - 1988
Rune Antonsson	1995 - 1999	Gunnar Håkansson	1981 - 1994	Sten Olof Björn	1989 - 1998
Otto Kallianen	2000	Britt Lundqvist	1995 - 1998	Inga-Britt Larsson	1999 - 2000
Rune Antonsson	2001	Clary Johansson	1999 - 2000	Marianne Rognmo	2001
Olle Hahlenborg	2002 - 2004	Hilmer Malm	2001 - 2002	Lennart Malin	2002
Roy Magnusson	2004 - 2014	Maj Nilsson	2003 -	Marianne Dahl	2203 - 2004
Kerstin Hallberg	2014 - 2018	Birgit Stenberg	2003 - 2007	Lennart Malin	2004 - 2007
Alf Haraldsson	2018 - 2021	Inger Andersson	2007 - 2009	Lennart Karlsson	2007 - 2009
Rolf Olsson	2022	Ulla-Britt Radtke	2009 - 2010	Kerstin Hallberg	2009 - 2014
Irene Rosberg	2023-	Leif Fredriksson	2011 - 2015	Gunilla Wikström	2018 - 2022
		Siw Svensson	2015 - 2022	Ulf Tylestrand	2023 -
		Christina Canervik	2023 -		

Irene Rosberg

Ordförande har ordet

Det är med stor glädje vi kan fira vårt 80:e verksamhetsår. Vid ett sådant tillfälle sänder vi tankar av tacksamhet till de organisationer och till de enskilda entusiaster som genom ett hängivet pionjärbete lade grunden till den fina förening som PRO Varberg är idag. Vi kan med all rätt vara stolta.

Vi ser också framtiden an med stor tillförsikt. Men vi inser även att föreningslivet står inför stora förändringar. -Vi tycker oss emellertid ha god beredskap för vidareutveckling och förändringar.

I den föreliggande jubileumsskriften har vi försökt fånga både det förgångna i korta ordalag och även ägnat framtiden en del tankar.

Irene Rosberg

Så började det....

PRO 1943- 2023

När Sveriges folkpensionärer i början av 1940-talet lade grunden till den omfattande folkrörelse som den nu utgör, så var motiven och målsättningen för rörelsens arbete inte så klart formulerade som idag. De första föreningarna, som bildades i Göteborg och Malmö, fick därför uppleva konflikter och sprängningar på grund av att meningarna var delade om hur arbetet skulle bedrivas. Pensionärer blev därför delade i två riksorganisationer.

Varbergs Pensionärsförening bildas

Varbergs Pensionärsförening tillkom på initiativ av Göteborgs Pensionärsförening som gemensamt med Malmöföreningen och några andra pensionärsföreningar bildat den riksorganisation som nu går under namnet PRO. Förbundets förste ordförande, byggmästare Karl Pettersson i Malmö, blev den som fick lägga grunden till Varbergsavdelningen.

Detta skedde vid ett möte, som anordnats av Varbergs Fackliga Centralorganisation, för stadens pensionärer. Söndagen den 14 november 1943 talade han om pensionärsrörelsens betydelse och lyckades bättre övertala sin publik, än de som gjort samma försök vid ett tidigare tillfälle. Det var Göteborgspensionärerna som med den Socialdemokratiska Arbetarekommunens hjälp då försökt bilda en förening i Varberg.

Starten av Varbergs Pensionärsförening blev blygsam med 25 medlemmar, men isen var bruten och medlemsantalet var fördubblat redan vid årsskiftet, tack vare en energisk styrelse.

Nedslag i protokollen under 80 år

Det första protokollet från 14 nov. 1943 berättar att "*Riksorganisationens ordförande S. Pettersson höll ett timslångt föredrag om Folkpensionärsföreningarnas uppgifter*". Formuleringen tyder troligen på att föredraget inte var särskilt underhållande.

Allmänt kan emellertid sägas att medlemsmötena fram till mitten av 70-talet dominerades av diskussioner om underhållning i olika former och festligheter. Luciafest - julfest – påskfest - kamratfest, utflykter etc. Åtminstone fram till 1976 avslutades alla medlemsmöten med dans.

I februari 1944 inbjöd Varbergs fackliga centralorganisation alla folkpensionärer till samling i Folkets Hus med underhållning och kaffe. Drätselkammarens utredning om byggandet av ett pensionärshem i staden presenterades. Antalet medlemmar i Varbergs Folkpensionärsförening var 37.

Den 16 april samma år bildades en "kranskassa" avsedd för inköp till bortgångna medlemmars minne. Sju år senare ombildades den till en Blomsterfond och blommor skulle skickas ut till medlemmar som legat på sjukhus en längre tid. 1952 höjdes medlemsavgiften från två till tre kronor. Samtidigt slopas kollekten till Blomsterfonden. Antalet medlemmar var nu uppe i 289. I mars 1965 beslöt man att upphöra med kransnedläggning.

1952 inbjöds samtliga pensionärer till sommarfest i Nöjesparken med kabaré och dans. Festen gjordes i anslutning till att Riksorganisationen fyllde 10 år.

1954 gjorde mötet ett uttalande om att länets föreningar borde få bilda ett eget distrikt.

Det politiska intresset var stort detta år. Då började på allvar debatten i frågan om tilläggs pensionen. Riksdagsman Ingemund Bengtsson redogjorde på ett månadsmöte för alternativen i den folkomröstning som så småningom skulle komma.

I januari 1960 beslöts att man skulle börja ta emot anmälningar till gymnastik och annan hobbyverksamhet.

År 1961 redovisade Fritidskommittén en enkät och omröstning på årsmötet som visar *"att en överväldigande majoritet önskade industribesök, resor o.dyl, medan inte någon enda önskade studier."*

Postgirokonto öppnades 1962.

Bild PRO-kören i aktion.

Vid årsmötet **1963** nämns i protokoll för första gången att föreningens egen kör medverkade på ett möte.

18 januari 1966 beslöts att föreningens namn skall vara Varbergs Pensionärsförening.

1968 firade föreningen 25-årsjubileum. Så här skrev Hallandsposten: *"En av stadens mera aktiva sammanslutningar, Varbergs Pensionärsförening, har nu verkat i 25 år och jubilerar då som det anstår med en festlighet på Societetsrestaurangen"*.

Påföljande år ett förslag för tillbyggnad av Östergårdens Pensionärshem redovisades.

Hösten 1975 diskuterades föreningens möjlighet att ordna hembesök hos de medlemmar som inte kan delta i möten och studiecirkel.

1976 fick styrelsen i uppdrag att göra en framställan till Kommunstyrelsen att låta pensionärsföreningarna välja representanter i ett pensionärsråd, som skulle utgöra remissinstans i pensionärsfrågor.

1 januari 1977 inrättades ett Pensionärsråd med tre representanter från Kommunen och två vardera från PRO och SPRF i Varberg. Vid årsskiftet 76/77 var antalet medlemmar 701.

1980 rapporterades från Pensionärsrådet att man tillsammans med representanter för kommunens barnstugor diskuterat eventuella samverkansmöjligheter. Vidare meddelades att Landstinget överväger att eventuellt uppföra servicehus och vårdcentral på gamla lasarettstomten.

1982 fick styrelsen i uppgift att utreda möjligheterna att bilda en egen förening i Värö. Medlems- antalet i Varbergs Pensionärsförening håller sig sedan många år runt 800.

1983 firades 40-årsjubileum i Nöjesparken med dans till egen orkester.

PRO-styrelsen 1983. Stående från vänster Arne Berntsson, Gunnar Hugo Eliasson, John Andersson, Åke Molander, Judit Glans, Astrid Rydberg, Vera Andreasson. Sittande från vänster Margit Solborn, Göran Johansson, sekreterare, Agnes Eriksson, ordförande, Gunnar Håkansson, kassör. Saknas på bilden gör Hilding Johansson, vice ordförande. Foto:HN/Lennart Benson.

1985 var nya Folkets Hus färdigt och styrelsen hoppas att föreningen nu får tillräckligt med utrymme för medlemmöten. Föreningen motionerade till kommunen bland annat om att det skulle byggas en dagcentral med matsal och kafeteria på Brunnsberg.

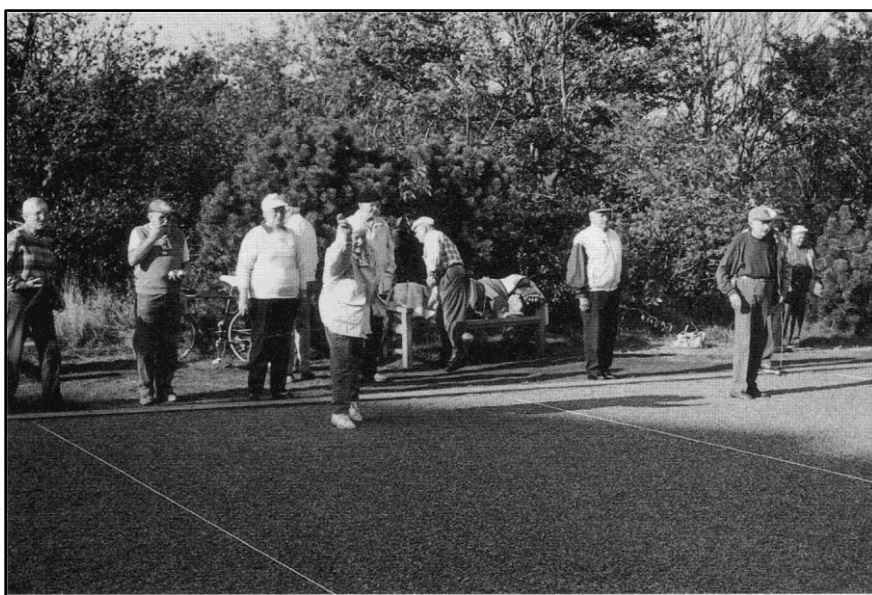
1986 erbjöds 50 PRO:are att få bada gratis i simhallen på Håsten. På medlemmöten började man diskutera den ekonomiska situationen för framför allt ensamstående med låg ATP.

1987 konstaterar styrelsen att alla höjningar av Folkpension, ATP, STP etc. sker i procent och inte i kronor, medförande att de som har det sämst får det sämre och sämre. Beslöts att via distriktet motionera om en ändring av detta samt att förslaget om att ta bort de fria 365 dagarna på sjukhus återtages.

På årsmötet i januari **1988** informerades om förslag till att ha minibussar med tätare trafik, om Apelviksförslaget, att igångsättningen av servicehuset i Brunnsberg kommer att flyttas fram till 1988-1989, att det kommer att byggas 30 lägenheter på Platsarna med mera. Sten Olof Björn motionerade till distriktet angående de äldre som hade ingen eller låg ATP att dessa grupper skulle helt skattebefrias.

I februari **1989** skrev föreningen till Socialnämnden och påpekade att Pensionärsrådet skall vara ett organ för samråd och ömsesidig information. Den information Socialnämnden presenterar är bara ett konstaterande, då beslut redan fattats. "*Samråd existerar icke!*"

Husläkarsystemet utvärderades under 1995. Bouleplanen på Apelvikshöjd invigs. Besluts att PRO Varberg skall vara med i telefonkatalogen. Riksmarschen för Cancerfonden genomförs. Matlagningskurs för herrar anordnades.

Boulespel på Apelvikshöjd.

Den så kallade Ädelreformen diskuterades och utvärderades. Information om och propaganda för användandet av cykelhjälm gjordes. Fem lag från föreningen utsågs till kommande veteranvetartävling. Styrelsen konstaterade i verksamhetsberättelsen att den ekonomiska situationen för många pensionärer är fortsatt besvärlig. Höjda avgifter för läkarvård, medicin och tandvård med mera drabbar hårt. Året var 1996.

1998 genomfördes en synförrättning på kommunens olika vårdenheter där det bland annat framkom vissa brister i läkaröversynen. I anledning härav skrev föreningen följande till Primärvårdsenheten: "*PRO:s lokalförening för Varberg har en del synpunkter på besök av läkare på servicehus och institutioner för äldre boende.*"

Äldreåret 1999 uppmärksammades med en utställning på Limagården i Väröbacka. Ulla Johansson aktualiserade frågan om den ekonomiska situationen för pensionärer som bor på institution. Förbehållsbeloppet är 1540 kr och det är alldeles för snålt att leva på.

En diskussion om hur föreningen ställer sig till bemanningsföretagens ankomst inom sjukvården fördes.

Från år 2000 kan noteras ett starkt missnöje från PRO Varberg över att inte vara representerade vid PRO:s kongress

Kultur- och fritidsnämnden anordnar föreningsmessa i Nöjesparken. Det beslutades att föreningen skall delta i utställningen, i boulespelet samt genomföra ett scenframträdande av PRO-kören.

PRO presenterar sig på föreningsmässan i Nöjesparken år 2000. Från vänster Gunnel Nyström och Hazel Paulsson.

Behovet av en expeditionslokal för föreningen aktualiserades. Medlemsavgiften för nästa år föreslås ökad från 130 kr till 150 kr/år, där vi i föreningen erhåller oförändrat 20 kr.

Med anledning av PRO:s 60-årsjubileum 2003, beslöt föreningen att dela ut 60 tårtor till pensionärer på äldreboenden. Det blev 68 stycken. I det kommunala pensionärsrådet, KPR, togs upp ett stort antal problem. Några kan nämnas: ändrade öppettider vid dagcentralerna, boendet för personer med Downs syndrom, samt avsaknaden av arbetsledare inom äldreomsorgen.

PRO:s kongress 2004 Där Ulla Johansson kräver mer inflytande för landets pensionärsråd.

Ulla Johansson är vice ordförande i PRO Varberg som har drygt 1100 medlemmar, Ulla menar att de kommunala pensionärsråden måste få reella möjligheter till inflytande. Som det fungerar nu är rådet mest ett spel för galleriet. PRO kräver att riksdagen fattar beslut om att pensionärsråden lagfästs och antas som vedertagen samverkansforms.

PRO:s kongress 2008 Där Roy Magnusson framförde vår motion om förtroendevaldas arbetsvillkor.

På vilket sätt uppdraget kan stimuleras och utvecklas. Förbundet borde erbjuda friplatser på vår kursgård i Gysinge där förtroendevalda kan delta i utbildning. Vår motion antogs av kongressen.

Roy Magnusson

2008 PRO:s hemsida har fått ny webbredaktör Gun Bengtsson.

Gun har utvecklat hemsidan till ett bra informationsorgan. Genom hemsidan kan vi i ord och bild presentera mycket av våra varierade verksamheter.

PRO:s kongress 2012 beslutade att under kongressperioden inrikta sig på äldreomsorgen, vården och pensions-systemet. Åldersdiskriminering förekommer i vårt samhälle, därför ska PRO arbeta för att en statlig Äldreombudsman inrättas.

PRO-VETARTÄVLINGEN- Riksfinalister 2012

PRO Varberg har under många år varit med och tävlat om finalplatser och lyckades ta hem pokalen efter 3 finalvinster den senaste år 2012 då deltog Hilmer Malm, Anna-Stina Solbom och Kerstin Hallberg.

Bild på vinnarna!

2012 PRO driver frågor såsom bristen på bostäder i Varberg har under året diskuterats flitigt. Framför allt saknas det Trygghetsboende för 80+. Stora planer på att bygga finns, men det tar för lång tid innan det kommer i gång. Vi har också påtalat brister på lokaler för pensionärer, samt framfört önskemål om ett Seniorernas Hus

PRO:s 70-årsjubileum 2013.

Det firades med stor "baluns" i Folkets Hus den 16 nov. Alla medlemmar fick hemskickat en jubileumsfolder + inbjudan till festen. 134 gäster tackade ja till inbjudan.

Det blev en mycket lyckad fest, med god mat många roliga historier och trevlig dans till Bennys orkester.

PRO Varberg fortsätter att kämpa för sina krav Bl.a. fria bussresor för pensionärer, fler trygghetsboende, ett Pensionärernas hus m.m.

2013.

Mycket har i år handlat om problem inom hemtjänsten. Det finns brukare som haft 104 olika personer hos sig under året. Pensionärsorganisationerna har begärt revidering av reglementet och en grupp är tillsatt. Privatiseringen fortsätter öka. På socialnämndens decembermöte skulle man diskutera att

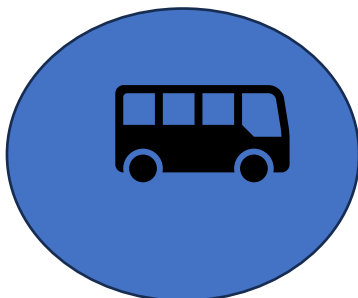
privatisera dagverksamheten, anhörigstödet, frivilligverksamheten och korttidsboendet. Kommer detta upp i KPR, säger PRO nej.

2014

PRO Varberg har detta valår visat sig på gator och torg. Den 23 augusti och 6 hade vi torgmöten tillsammans med övriga pensionärsföreningar.

KOMMUNALA PENSIONÄRSRÅDET (KPR) Bristen på Trygghetsboende i kommunen är fortfarande stor. Varje lägenhet som blir ledig söks av mellan 50–60 personer, Vid varje KPR-möte har detta påtalats men ingenting händer. ”

OPINIONSBILDNING PRO Varberg fortsätter oförtrutet att driva sina krav om fria bussresor för pensionärer och fler trygghetsbostäder. Vi driver också tillsammans med övriga pensionärsorganisationer i Varberg, om ett Allaktivitetshus i Gamla Rådhuset. På riksplanet drivs kravet om rättvisa skatter vidare

2016

Frågor PRO drivit gentemot kommunen under året. . Det skall finnas ett fungerande anhörigstöd och att det är kostnadsfria insatser och aktiviteter. Vi kräver fria bussresor hela dygnet för pensionärer. Bättre bussförbindelser utanför tätorten, detta för att underlätta besök på vårdcentraler m.m. och för att äldre skall kunna bo kvar utanför centralorten. Aktivitetsbidrag skall utgå till alla ledare inom olika aktiviteter, även de som är under 65 år och har spetskompetens. Aktivitetsplan skall finnas och hållas aktuell för de äldre som är hemma eller inom kommunala och privata boenden. Vi ifrågasatte starkt kommunens beslut att återbetala statsbidraget som var avsett att från förvaltningen förbättra insatser och åtgärder för de äldre, det visade på dåligt intresse från kommunens sida.

Vinprovning i Folkets Hus med Gun och Eddie

FRIA BUSSRESOR

PRO och andra pensionärsföreningar har kämpat i många år för fria bussresor från 65 år hela dygnet i kommunen.

2015 trodde vi att det skulle beslutats i december men så blev det inte.

I november 2017 klubbar Varberg igenom att invånare över 75 år får åka gratis buss. Både Socialdemokraterna och den borgerligt styrda koalitionen lade fram var sitt budgetförslag med fria resor

för pensionärer under lågtrafik – på vardagar 9.30-14.00 samt 18.00-24.00 och på helger hela dagen. Skillnaden är från vilken ålder som seniorkortet skulle gälla, där Socialdemokraterna föreslog 65 år och de borgliga 75 år.

Vårt önskemål om ett allaktivitetshus verkar i viss mån kunna komma till stånd då kommunen planerar för en samlingsplats med namn Ljuspunkten.

Vi har uppmärksammat och påtalat om personal och ledningsproblem på Östergården

2018 Pro Varberg driver frågan angående bredare kollektivtrafik med flexiblare linjer och att alla över 65 år åker fritt på lågtrafik. Flera bostäder för seniorer i hela kommunen med rimliga hyror. Vi vill ha ökad tillgänglighet till vårdcentralerna med mottagningar för äldre.

Älgsafari

2019 Vi har vi i samarbete med övriga pensionärsorganisationer i £ kommunen drivit frågor i KPR, som t ex fria bussresor, matdistribution, äldreboende m.m.

Morgan i julstämning

2020 Covid. Utbrottet startade i den kinesiska staden Wuhan i provinsen Hubei i december 2019 och spred sig sedan vidare runt om hela världen. Den 31 januari 2020 upptäckte man det första fallet av covid-19 i Sverige.

Den 11 mars 2020 meddelade Världshälsoorganisationen (WHO) att spridningen av covid-19 skulle klassas som en pandemi.

Vi kommer att komma ihåg social distansering, inställda fysiska möten och evenemang. Möten flyttades till nätet i form av zoom- och teams-möte och de som kunde fick arbeta hemma. Det infördes besöksförbud för anhöriga på sjukhus och på äldreboende. Vi väntade på ett vaccin. Coronavaccinet från Pfizer/Biontech blev godkänt den 23 december 2020. Vaccinationskampanjen inleddes den 27 december 2020 i Sverige

PRO Varberg fick ställa in den mesta verksamheten från 10 mars endast några träffar med begränsat antal och några uteträffar kunde genomföras

Den 5 maj 2023 deklarerade WHO att covid-19 inte längre utgör ett globalt hälsoneödläge men fortsätter att hänvisa till det som en pandemi på grund av dess fortsatt pågående spridning runt om i hela världen

PRO-kören 2020

Vi fortsätter att arbeta för de äldres intressen och att alla ska ha förutsättningar för ett bra liv. Vi har varit aktiva och reagerat när det gäller förslag på förändringar i äldreboenden och dagcenterverksamheten, indragen av matserveringen bl a på

Apelvikshöjd och Tvååker vi har ifrågasatt de ekonomiska uträkningarna.

Socialförvaltningen har genomfört förändringar utan att informera oss

2021 Under hösten lättades lite på restriktionerna så vi kunde genomföra fyra möten.

Stora frågor som diskuterades är hur dålig hemsjukvården fungerat i Veddige under sommaren och vilka åtgärder socialnämnden satt in. Fortsatt diskussion om matserveringarna i bland annat Apelvikshöjd och Tvååker där det nu finns beslut om att de ska öppna igen.

2022 Bo Lindgren ordnade under hösten möjlighet att byta böcker, ta en bok och lämna en annan. Bokbytarbordet har blivit en återkommande aktivitet på våra månadsmöten.

Frågor som diskuterades var under våren att ett särskilt boende skulle pausas och det blev stängt för att spara pengar och på extra mötet att ett boende i Tvååker skulle stängas samt den dagliga verksamheten flyttas till Varberg. Vi tillsammans med andra pensionärsorganisationer i kommunen med flera, lyckades stoppa nedläggningen i Tvååker

Lucia besöker månadmötet

PRO kongress 2022

Mina intryck och erfarenheter från Bo Lindgren.

Innan jag visste ordet av, som relativt nybliven PRO-medlem, insåg jag att jag var aktuell som ett av de ombud som skulle representera Halland på kongressen i Upplands-Väsby helgen innan midsommar.

En viss naturlig fundersamhet inställde sig självfallet. Denna övergick snart till känslan: "självklart". Blir jag nominerad är detta alltför frestande för att motstå. Jag har inte heller ångrat att jag deltog. Man kan svårligen tänka sig ett bättre sätt att lära känna en organisation än genom att delta i dess "högsta beslutande organ", såsom det uttrycks i 2018-års stadgar § 7 MOM 1.

Efter en hiskeligt tidig morgonuppstigning fredagen den 17 juni nådde jag så huvudstaden.

Kongresslokalerna var utmärkt väl lämpade för just kongresser. Rymliga ytor, god akustik, och utmärkta ljusförhållanden helt igenom.

Bagageförvaring och måltider var helt till belåtenhet. Möjligen var hisstransporter och buffe´köandet en smula trång sektor.

Kongresshandbokens avsnitt "Bra att veta" fulländade upplägget.

Angående punkterna på dagordningen. "Mastiga" sa Bill, "magstia" var ordet sa Bull (fritt efter Gösta Knutssons kattbröder).

Förhandlingsledningen imponerade extremt mycket på mig. Med en resolut handfasthet tuggade sig de tre "växelsjungande" ordförandena genom dagordningen. Att detta är möjligt, det var tanken som låg ständigt på lut.

Men allt har sin förklaring, tror åtminstone jag. I salen befann sig 200 ombud, 40 representantskapsledamöter, elva stycken styrelseledamöter, samt de nyss nämnda utomjordiskt drivna och fokuserade förhandlingsledarna. Jag tog mig friheten att googla mötesaktörerna när omständigheterna så tillät. Detta hade inte varit möjligt för ett antal kongresser sedan. Det visade sig, vilket jag nog hade lite på känn, att det i kongresshallen satt det samlat minst 6 275 ÅR av sammanlagd möteserfarenhet.

Och datahanterandet med Easymeet, vilken succe´.

För den som vill fördjupa sig mer i kongressen finns det mycket givande läsning i Pensionären nr 4 för 2022, samt i Nyhetsbrevet PROpensionären 23 juni 2022.

Resor

Bussresa till göteborg

I maj 1944 nämns i protokollen första gången önskemål om en sommarutflykt. Den 6 augusti blev den av, och färden gick till Ullared. Sedan var man Ullared trogen flera år. Under resten av 40-talet och början av 50-talet gjordes huvudsakligen kortare bussresor. Orter som nämns är Kungsäter, Båstad, Helsingborg/Helsingör, Bolmsö med flera. I mitten av 50-talet började man med två olika typer av resor en längre bussresa och någon eller några kortare utflykter. 1964 och framåt genomfördes vad vi i dag skulle kalla evenemangsresor t. ex Liseberg, Sjönevads marknad etc.

1969 förekom första gången en studieresa för cirkeldeltagare (till Danmark).

För att få en överblick av resornas omfattning kan nämnas att det 1976 rapporterades att under året hade *"560 medlemmar deltagit i föreningens resor och endagsutfärder"*.

Ett genombrottsår för flerdagarsresor verkar 1978 vara. De som läst om Småland (utvandrarsfrågor) gjorde en 2-dagars resa med möjlighet för andra att delta. En 4-dagars till Bornholm, en heldags till Vilhelm Mobergs hemtrakter med mera. Under 1994 - 95 rapporterades om resor till Gotland, Ven, Hasses Lada, 3-dagars till Dalsland med mera.

Några år senare genomförs resor till: Glasriket. "Kristina i Duvemåla", Helsingör, Kiel, Österlen, Gotland, Sofiero med flera. Några resor gjordes gemensamt med PRO Göteborg.

Resa till Ungern

Resan till Irland.

År 2002 deltog ca 400 medlemmar 11 olika resor.

Under många år har Arne och Elsie Isberg ansvarat för resorna och varit omtyckta reseledare.

Eddie Nelson Ulla Johansson höll i resorna och Gun Stensson kom med 2011 under åren blev det förändringar i gruppen men Eddie och Gun var med i kommittén under lång tid och arrangerade många resor och vinprovningar under åren, men avslutade arbetet under 2022 som nu fått nya medlemmar i kommittén.

Många resor har under åren genomförs i Sverige samt resor till Tyskland, Danmark, Norge och Finland, även resor till Musikaler och Revyer kom i gång. De senaste åren har också lite längre resor med övernattnings genomförts.

Studier

Som tidigare framkommit i avsnittet "*Nedslag i protokollen...*" har studier och föreläsningar sedan slutet av 60-talet haft en framträdande och ständigt ökande roll i föreningens verksamhet. För att åskådliggöra såväl den stora volymen i verksamheten som spännvidden mellan olika ämnesområden i kan vi nämna följande: Under åren deltog våra medlemmar i studiecirkel inom *data grund och fort-sättning, vår hembygd, PRO Varberg under 80 år, vi lagar mat, Internet i vardagen, Line Dance, spanska för turister, engelska fortsättning, sy och sticka för Vitryssland numera Handarbete Östhjälpen, studier om EU, körsång, träslöjd, litteratur, Bokcirkel, iPad/iPhone, släktforskning och Balans träning.*

Tovnings cirkeln.

Matlagning för herrar

Friskvård

Ett mycket stort antal medlemmar har genom åren deltagit i föreningens olika friskvårdsaktiviteter såsom Trivsel- och motionscykling, Stavgång, Boule, Seniordans, Vattengympa Öppet Hus med mera. Beträffande omfattningen förtjänar att nämnas att under 2002 förekom det närmaste 5500 aktivitetstillfällen. (Exempel: Om tio deltagare går stavgång 20 gånger blir det 200 aktivitetstillfällen).

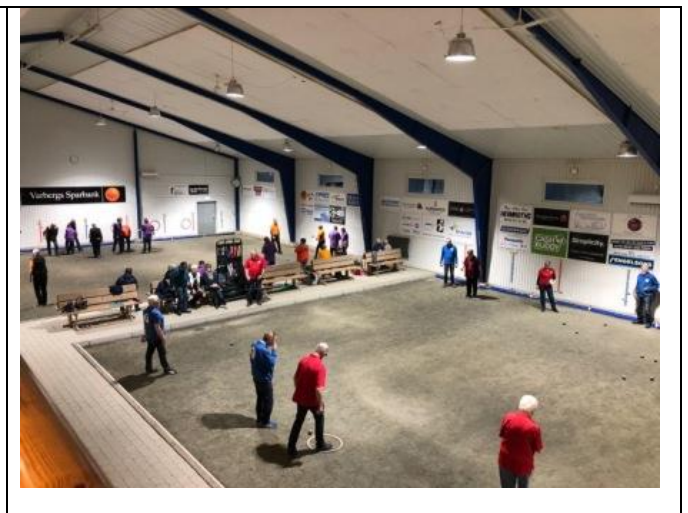
Vattengymnastik

Gymnastik

Kortspel på Södertull

Boulodromen

Samorganisationen och KPR, Kommunala Pensionärsrådet

Samorganisationens uppgift är främst att samordna och tillvarata gemensamma intressen för PRO-föreningarna i Varbergs kommun. Vanligen sker detta genom föreningens medverkan i Kommunala Pensionärsrådet. Tyvärr kan det nog konstateras, att många frågor återkommer år efter år utan att våra synpunkter blivit beaktade. Det gäller exempelvis boende, matfrågor, färdtjänst, personaltäthet etc.

Under 2002 rönt vi viss framgång när det gällde kommunens kösystem till äldreboende som efter att vi överklagat till länsstyrelsen fick en ändring. Vi fick också visst gehör när det gäller boytan på Östergården som ökades två kvadratmeter efter vårt krav. Två centrala frågor där vi fått avslag är att kommunen bör inrätta dels en äldreomsorgsnämnd och anställa en demensansvarig.

Jubileumsgruppen har träffat Vivi-Anne Karlsson, född 1943!

För att få en smula perspektiv på hur de gångna åren förändrat "pensionären" och dennes livsmiljö bestämde vi i jubileumsgruppen att leta upp någon som är jämnårig med PRO:s varbergsförening. Vi hittade en sådan person Tvååkers PRO-förening, nämligen Vivi-Anne som dessutom var vänlig nog att ställa upp och samtala om sina intryck och minnen i livet för att vi förhoppningsvis ska kunna forma en bild för vårt inre av hur pensionärstillvaron gestaltat sig över tiden.

Vad gäller perioden 1943 till cirka 1960 berättar Vivi-Anne målande om trakterna kring Lahall och runt Värö där hon växte upp. Någon massafabrik var inte påtänkt, vägarna var grusbelagda och tåget stannade i Väröbacka. Bondgårdar och åkrar dominerade landskapsbilden. De personer som var "gamla" på den tiden beskriver Vivi-Anne som varande roliga att lyssna på och en del kan beskrivas som rena original.

För de äldre damernas del gällde "huckle", det vill säga huvudduk. Däremot, vilket kanske förvånar, är minnesbilden av lärarna att de var relativt unga och dessutom snälla. Om detta har något samband med att Vivi-Anne, som hon säger, redan då visste vad hon ville och inte heller var det minsta rädd för att uttrycka det. Något som för övrigt framstår som uppenbart redan tidigt i samtalet med henne.

Vivi-Annes mamma skaffade radio till hemmet tidigt och TV-apparaterna blev vanliga mot slutet av 50-talet. Till skolan och kyrkan åktes det buss. Kyrkobesöken framställs inte som särskilt frekventa utan mera som knutna till de stora högtiderna.

Yrkeslivet daterar sig till tiden mellan 1960 och 2010. Vivi-Anne har en rik och bred yrkeserfarenhet vilken innefattar bland annat grönsaksodling, blombutik, gummifabrik. Tiden på Monark omfattade sexton år av hjulbyggande; åtskilliga hjul om dagen var det som gällde, ekrar förberedas och monteras, däck läggs på. Arbetet kombinerades med uppdrag som skyddsombud och andra fackliga aktiviteter. Hon fick även uppleva 90-talets kris på Monark som ledde till ett nytt arbete på lokalhistoriskt arkiv.

Man föreställer sig kanske att det passerat en hel hop med pensionsavtackningar av olika karaktär, men icke så. Med bestämd röst förklaras för mig att mina funderingar kring detta kan handla om en klassfråga. En gemensam fika fick ofta räcka och fina presenter finns det inga minnen av. Många pensionärer kom däremot tillbaka och hälsade på då och då. För Monarks del så fungerade pensionärer som guider åt skolklasser på fabriksbesök.

Vivi-Annes pensionsliv tog sin början 2010. Dagarna fylls utan problem, inte minns av PRO-angelägenheter. Något som framstår som allt tydligare för varje år är problemet med att rekrytera nya personer till styrelsearbete och annat ledarskap i föreningar. Skaran av aktiva blir äldre och äldre och inga nya kommer in.

Vi avslutar samtalet med frågan: innan Du själv blev pensionär var det något i deras beteende du retade dig på?

Jag märker på Vivi-Anne att hon fortfarande kan känna upprördhet över det som är hennes svar.

Under Europafärjans storhetstid var det fullt med resenärer och hopplösa köer. Mycket av detta problem uppkom för att pensionärer envisades med att smita före!

Framtiden

Lokalt arbetar vi för att förverkliga PRO Riks vision genom att anordna månadsmöten där kan du träffa nya människor, få information om aktuella frågor och ta del av kulturinslag.

Vi samarbetar med studieförbundet ABF där du kan utbilda dig och delta i ett stort utbud av studiecirklar.

Tillsammans med Veddige Buss ordnar vi kortare och länge resor.

Vi ordnar friskvårdsaktiviteter som boule, stavgång, balansträning och vattengymnastik. Vi anordnar friluftsdagar.

PRO är också pensionärernas röst i politiken genom samarbete med övriga pensionärsföreningar håller vi kolla på aktuella frågor. I arbetet i kommunala pensionärsrådet har vi direktkontakt med politiker och tjänstepersoner.

Vi gör prisundersökningar för att hålla koll på matprisutvecklingen.

Redaktionskommittén överlåter nu till var och en, att själv tänka över hur vi tillsammans hjälps åt för att hålla i gång ett ständigt framtidstänkande inom PRO Varberg. Nyckelord är medlemsrekrytering, utbud av aktiviteter, mötesformer, medlemsinflytande, nyinflyttade, invandrare etc.

Framtiden är något
som du skapar.

PRO styrelse 2023

Irene Rosberg, Lennart Isaksson, Christina Cannervik, Ulf Tylestrand.
Bo Lindgren, Gunilla Wikström, Per Ljung, Britt Karlsson, Ove Skillbäck-